У пошані до піонерів - лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 10. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го СІЧНЯ (JANUARY) 1971 Ч. 10. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 15 січня 1971

В АМЕРИЦІ

ДВА РИМОКАТОЛИЦЬКІ СВЯЩЕНИКИ, о. Філіпп Берріґен і о. Даніель Берріґен, заявили в тюрмі в Денбері, Коннектикут, що вони цілковито відкидають приписувану їм змову викрасти видатного урядовця з уряду президента Ніксона та намір спричинити експльозію у федеральних будинках. Ті священики - брати твердять, що приписувана їм змова є лише намаганням збоку властей знеславити „рух за мир" у В'єтнамі, до якого вони обидва причетні. За даними поліції, ті два священики й інші три особи плянували викрасти Генрі Кіссінґера — дорадника през. Ніксона в справах безпеки країни.

КОРПОРАЦІЯ „БЕТЛЕГЕМ СТІЛ" не хоче відмовитись від збільшення цін на деякі свої вироби до 12%, без уваги на гостру реакцію президента Ніксона. Керівник корпорації сказав, що ціни будуть підвищені вже з початком березня.

МЕЙОР НЮАРКУ, Н. ДЖ., КЕННЕТ ҐІБСОН відбув довшу розмову з віце - президентом Спіро Еґню у Вашинґтоні. Темою їхньої 50-хвилинної розмови були додаткові фонди від федерального уряду, необхідні для відбудови Нюарку.

У НЮЙОРКСЬКОМУ ПОВІТОВОМУ СУДІ БУДУТЬ розглядати справу різких антисовєтських виступів членів організації Жидівської Ліґи Оборони, або її провідника рабина Меїра Каґане. Членів Жидівської Ліґи Оборони обвинувачують в тому, що вони, домагаючись прав для жидів у Совєтському Союзі, допустились до деяких протизаконних вчинків у Ню Йорку. Під час однієї антисовєтської демонстрації на 67-й вулиці, біля будинку совєтського представництва до ОН, поліція заарештувала кількох членів Ліґи, в тому і її провідника.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В ЕКОНОМІЧНО - СОЦІЯЛЬНІЙ РАДІ ОН проф. Ґлен Олдс повідомив, що він зрезиґнує із свого становища в час, який відповідатиме найкраще президентові Ніксонові. Він займає той пост з 1969 р., і прийняв його з умовою, що працюватиме при ОН лише короткий час.

16-ЛІТНЬОГО ЛУЇЗА ТЕЙЛОРА В ТАСКОНІ, АРІЗОНА, обвинувачено в навмисному підпалі готелю, в якому згоріли минулого місяця 28 осіб. Суддя домагається, щоб його справу розглядав не молодечий, а звичайний суд, який може винести підпалювачеві присуд смерти.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПОШТМАЙСТЕР ВІНТОН БЛАВНТ збереже за собою і цей титул, і становище керівника пошти ЗСА після того, як з липня ц. р. вся поштова служба буде змінена. Підпорядкований урядові Департамент Пошти буде звалтись відтоді Поштовою Обслугою, або Агенцією Поштової Обслуги, і не буде підлягати безпосередньо Урядові. Припускають, що нова Агенція підвищить висоту оплати за листи першої кляси, щоб переборoти сучасний поштовий дефіцит.

ПОСЛІДОВНИК МАРТИНА ЛЮТЕРА КІНҐА, 37-річний баптистський пастор Волтер Фаунтрой має шанси стати першим за 90 років делеґатом до Конґресу від Дистрикту Колюмбії, в якому розташоване столичне місто Вашинґтон. Він демократ, неґр, як і всі інші шестеро кандидатів з того дистрикту, що має 70% чорного населення. Дистрикт Колюмбія не має свого представника в Конґресі від 1875 року.

У СВІТІ

ТРИ ЗАХІДНІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ ЗАПРОТЕСТУВАЛИ перед совєтським амбасадором у Східній Німеччині проти нового шикanування східньо - німецькими комуністами автомобільного руху з Заходу до Західнього Берліну. Відбулася 7-годинна нарада радників амбасад ЗСА, Британії, Франції і СССР. На 19 січня призначено конференцію 4-ох амбасадорів. Західня Німеччина потвердила, що коли не буде впорядкована проблема Західнього Берліну по лінії покращання тамошніх відносин — вона не ратифікує пакту неаґресії з СССР.

АВЕРЕЛЛ ГАРРИМАН МАВ довшу розмову з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком у Москві. Гарриман, який за часів Ф. Д. Рузвелта був американським амбасадором у Москві, заявив після зустрічі з Громиком, що він переконаний, що можна дійти до порозуміння з СССР в справах Близького Сходу, Південної Азії і Західнього Берліну. Гарриман прибув до Москви, щоб товаришити демократичному сенаторові Москі до совєтського прем'єра Алексєя Косиґіна. Москі був в минулому тижні в Ізраїлі, звідкіля переїхав на відвідини до Єгипту. Він уже розмовляв у Москві з Андреєм Громиком.

У ЛОНДОНІ ВЕБУХЛА бомба перед домом британського міністра праці Роберта Карра. За винятком матеріяльної шкоди — ніхто з осіб не потерпів. Вважають, що це була демонстрація проти законопроєкту, який обмежує права робітничих спілок проголошувати страйки. Лідери всіх політичних партій наталврували той акт. У Британії дотепер не було ніяких актів політичного терору.

КОНФЕРЕНЦІЯ БРИТІЙСЬКОГО КОММОНВЕЛТУ У СІНҐАПУРІ ОХОПЛЮЄ 31 членських держав з усіх п'ятьох континентів. Поруч із найбільш дразливою проблемою — продажу зброї Британією Південно - африканському Союові, проти чого рішуче протестують кольорові члени Коммонвелту, — турботливою проблемою є дальші економічні взаємини між членськими країнами: коли Британія приступить до Европейської Економічної Спільноти, то заморські члени Коммонвелту втратять теперішні свої торговельні привілеї. Задля рекомпенсування їх — пропонується створення дво і пів мільйонового фонду для сприяння експортові. Суперечності на конференції у Сінґапурі такі великі, що лондонський „Таймс" не виключає розвалу Коммонвелту.

СВІТОВА РАДА ЦЕРКОВ ПРОГОЛОСИЛА, що вона прихильно розглянула б петицію Католицької Церкви на членство в Раді. Світова Рада Церков, заснована в 1948 році, охоплює 239 Протестантських, Англіканських і Православних Церков із 90-ох країн, що разом мають кругло 600,000.000 визнавців. Але належить туди також російська Православна Церква з СССР, яка насправді підпорядкована совєтському урядові і компартії, і в Світовій Раді Церков панує ліво - ліберальний дух.

ДО ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ПРИБУВ американський генерал Марк В. Клерк, який за президентури Д. Д. Айзенгавера підписав з Північною Кореєю воєнне перемир'я, яке дотепер заступає мир в Кореї. Емеритований ген. Клерк є членом Комітету побудови пам'ятника в Сеулі у честь 34.000 американців, які згинули в корейській війні.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ І СПІВПРАЦІ ҐЕНЕРАЦІЙ

Лінкольн, Небраска. — Промова през. Ніксона, виголошена ним в четвер 14 січня ц. р. під час його виступу перед 9.000 студентів і професорів та викладачів Університету Небраски, була примирлива своїм тоном у відношенні до молоді і торкалася головним чином актуальної тепер проблеми ґенерацій. У своїй промові Президент закликав молодих і старших виконувати союз ґенерацій і запропонував створити одну загальну урядову аґенцію для об'єднання і використання енерґії й ідеалізму молоді. Він задеклярував своє бажання звернутися до Конґресу з пропозицією об'єднати під одним керівництвом такі з існуючих тепер урядових аґенцій, як Корпус Миру й організацію „Добровільців для служби Америці" (ВІСТА) й інші федеральні аґенції з подібними завданнями в один добровільний корпус служби ,в якому молоді американці мали б можливість і нагоду служити вбогим дома і закордоном. „Працюймо разом — казав Президент — щоб знайти ті шляхи й засоби, з допомогою яких зобов'язання і захоплення однієї ґенерації, можна б було поєднати з волею і досвідом другої ґенерації, щоб могти разом служити краще людству". Заявляючи це, през. Ніксон водночас із цим ствердив, що його власна ґенерація, тобто теперішня ґенерація батьків мусить нести деяку відповідальність за наявний поділ серед нації і мусить більше змагати до того, щоб дати молодим людям право й можливість брати участь у визначуванні національних прямувань. „Не може бути розподілу між ґенераціями — заявив у дальшому Президент. — Призначення нашої нації не поділене на наше й ваше. Це одне тільки призначення. Ми його поділяємо, ми разом відповідальні за нього і за те, як ми відповімо на його вимоги ,буде судити нас історія".

Бетлегем Стіл відмовляється відкликати заповіджену підвишку цін

Ню Йорк. — У відповідь на гостру критику президента Ніксона й Білого Дому заповідженої Корпорацією Бетлегем Стіл підвишки цін на головніші із її продуктів, яка пересічно виноситиме 12 відсотків і зобов'язуватиме вже від 1 березня ц.р., керівництво цієї корпорації опублікувало своє звідомлення про прибутки і втрати. Опубліковано це звідомлення на два тижні скорше, як звичайно. Подані в ньому цифри доводять, що приходи цієї корпорації зменшилися на 40 відсотків і що вона примушена підвищувати ціни, щоб могти вдержувати і розвивати свою продукцію. Водночас із цим дві інші сталеварні компанії, не зважаючи на неґативну реакцію президента Ніксона з приводу підвищення цін Корпорацією Бетлегем Стіл, подали до відома, що вони рішені провести так само, як Бетлегем Стіл, підвишку цін на свої вироби. Проголосили таке рішення C.F. & I. Steel Corporation, 12-а за величиною сталева компанія в ЗСА, та одна з менших компаній H.K. Porter Co., яка є філією корпорації Коннорс Стіл. Досі не виявили своїх плянів щодо підвишки цін найбільша із американських сталевих комапній — Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, як також сема за величиною компанія — Інленд Стіл. Коропрація Бетлегем Стіл є другою за величиною сталеварною компанією ЗСА, але вона не зможе провести заповідженої підвишки цін без згоди і підтримки Юнайтед Стейтс Стіл та Інленд Стіл. Корпоорація Бетлегем Стіл мала в 1970 році около 90 мільйонів долярів по стороні приходів проти 156 мільйонів долярів у 1969 році, тобто, на 40 відсотків менше.

Західня Німеччина потверджує свою вірність західнім альянтам

Ню Йорк. — На маніфестаційному зібранні коло 500 осіб з нагоди „Німецького Дня" Ротарі-Клюбу в Комодор-готелі в Ню Йорку промовляв в минулий четвер західньо-німецький міністер внутрішніх справ Ганс Дітріх Гешер, який використав нагоду, щоб рішуче відкинути закиди ,наче закордонна політика канцлера Віллі Брандта, націлена на покращання відносин Західньої Німеччини з СССР і його сателітами „віддаляє" Західню Німеччину від Заходу. Міністер Західньої Німеччини твердив, що навпаки, приналежність Західньої Німеччини до Атлатійського Союзу та зокрема її приязнь з З'єднаними Стейтами є підставою і вихідною точкою так званої „східньої політики" теперішнього соціялістичного уряду Західньої Німеччини. Ганс Дітріх Гешер назвав за іменем двох видатних американців, приятелів Західньої Німеччини, які публічно критикували „східню політику" Брандта: колишнього високого комісаря ЗСА у Німеччині Джана МекКлоя і колишнього команданта Західнього Берліну в часі його бльокади комуністами, емеритованого генерала Лушіюся Клея.

Звільнені бразилійським урядом політичні в'язні прибули до Чіле

Сантіяґо. — В четвер 14 січня сюди прибули спеціяльно винайнятим літаком 70 політичних в'язнів, бразилійських революціонерів, що були звільнені бразилійським урядом згідно з вимогою однієї із бразилійських підпільних організацій в заміну за обіцянку звільнити викраденого ними швайцарського амбасадора Джіовані Енріко Бухера. Після їхнього прибуття до Сантіяґо очолюваний президентом марксистом д-ром Алленде чілійський уряд признав їм право азилю. Із усіх 70 прибулих до Сантіяґо в'язнів 68 бразилійців і тільки два чужоземці. Більшість з-поміж них студенти. Всі вони були суджені або обвинувачувані в пограбуванні банків, викраденнях, бомбових атентатах, крадежах зброї тощо, як також в намаганні здійснити державний переворот у Бразилії. Урядові чілійські чинники попередили їх усіх, що на території Чіле вони не можуть продовжувати такої революційної діяльности, яка могла б поставити під загрозу добрі взаємини Чіле з іншими державами, в тому також із Бразилією. Прибулих в'язнів, між якими є шість жінок, відсепаровано від публіки і приміщено в окремому будинку. Викрадений терористами швайцарський амбасадор Бухер далі перебуває в їхніх руках. Вони обіцяли його звільнити аж після того, коли в'язні прибудуть безпечно до Чіле і коли в бразилійських газетах буде поміщена фотографія.

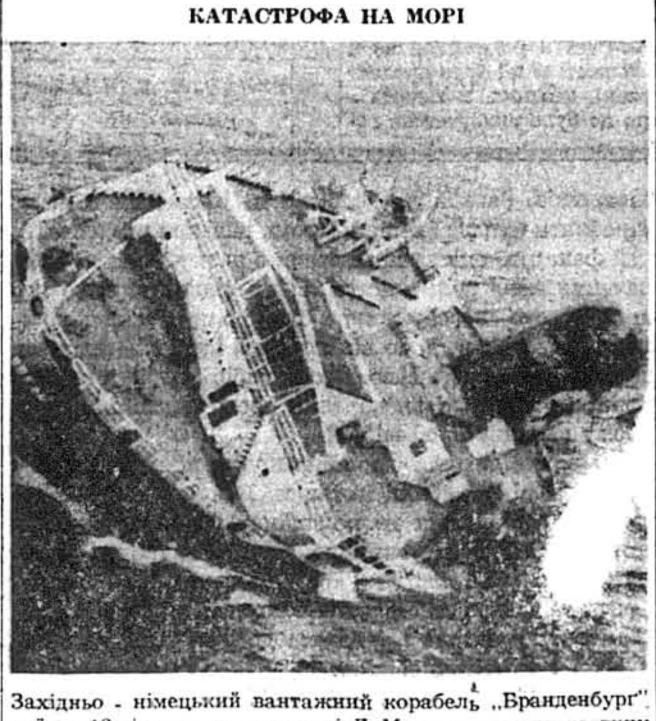
На Паризькій конференції комуністи не хочуть говорити про полонених ЗСА

Париж. В четвер 14 січня ц. р. відбулося 99-те з черги засідання Паризької конференції про В'єтнам ,так само безплідне ,як усі попередні. Делеґати Північного В'єтнаму й В'єтконґу обурилися, коли американські делеґати заторкнули знову проблему американських воєнних полонених у Північному В'єтнамі. „Міністер закордонних спра" В'єтконґу пані Нґуєн Ті Бінь закинула голові делеґації ЗСА амбасадорові Дейвідові Брусові, що він воліє „розважати" членів конференції ,ані ж ділово переговорювати з ними. Д. Брус відповів, що справа полонених є поважною на тій конференції, в американському суспільстві та всьому світі. Американське військове командування має списки 1.534-ох військовиків, які „зникли" під час воєнних дій у Південній Азії від 1го січня 1961 року. З того 780 військовиків „зникли" над Північним В'єтнамом. Комуністи твердять ,що передана ними раніше листа 339-ох американців в північно-в'єтнамському полоні — „повна й остаточна". Американська сторона не прийняла до відома того комуністичного твердження і на четверговому засіданні американські делеґати зажадали, щоб комуністи перевірили пред'явлені їм списки 156 військовиків та з'ясували, що з ними сталося. Але комуністи ані не хотіли прийняти тієї листи, ані слухати, коли заступник Бруса Філіпп Ґабіб відчитував їх. Однак комуністи не могли відмовитися від прийняття листи сорока їхніх власних людей, північно-в'єтнамських вояків, хворих або ранених, що їх Південний В'єтнам рішив повернути 24 січня ц. р. Їх перевезуть гумовими човнами по прикордонній ріці Беняй і висадять на комуністичний беріг. Голова північно-в'єтнамської делеґації заявив, що коли хтось хоче перейти до Північного В'єтнаму, то його радо приймають, — Північний В'єтнам дотепер вперто й послідовно відмовляється признати, що частини його реґулярної армії воюють у Південному В'єтнамі, хоч знає про це цілий світ.

Араби невдоволені мировою плятформою, яку запропонував Ізраїль

Об'єднані Нації. — Хоча офіційно арабська сторона зберігає мовчанку про розмови ,що їх веде з Ізраїлем в Ню Йорку за посередництвом шведського дипломата Ґуннара Яррінґа, проте газети твердять, що араби невдоволені мемурандумом, що його ізраїльський ярем'єр Ґолда Меїр передала була особисто Яррінґові в Єрусалимі під кінець минулого тижня та що його Яррінґ передав до відома амбасадорам Єгипту і Йорданії. Араби вважають, що в тому меморандумі не сказано „нічого нового" та, зокрема, що найбільша хиба того меморіялу у промовчанні кордонів, що їх хотів би Ізраїль. Ізраїльський меморіял, який мав би служити за плятформу до переговорів, стверджував, що Ізраїль признає принцип, що треба звільнити окуповані ним арабські землі ,але не виявив, чи всі землі чи їх частину ,та узалежнив звільнення їх від готовости арабської сторони підписати міжнародно зобов'язуючий мировий договір. Однак араби не відкинули тієї ізраїльської плятформи і єгипетський амбасадор д-р Мохаммед ель-Зайят та йорданський амбасадор Мухаммад ельФарра знову — кожний зокрема — мали наради з Яррінґом. З арабського боку потверджують, що Єгипет і Йорданія вимагатимуть під кінець цього місяця скликання Ради Безпеки ОН, на якому закинуть Ізраїлеві нехіть до евакуювання зайнятих ним арабських земель. Араби твердять, що треба робити натиск на Ізраїль збоку Ради Безпеки ОН та „чотирьох великих", бо без такого натиску Ізраїль не звільнить арабських земель. З свого боку Єгипет пропонує, щоб майбутній мир і майбутні кордони на Близькому Сході були заґарантовані чотирма великодержавами, які вислали б на прикордонну смугу між Ізраїлем і його арабськими сусідами скомбіноване спільне з'єднання. Ізраїль і ЗСА не дуже прихильно ставляться до ідеї, щоб таким чином леґалізувати приявність совєтського війська на Близькому Сході.

КАТАСТРОФА НА МОРІ

Західньо - німецький вантажний корабель „Бранденбурґ" наїхав 12 січня ц. р. в каналі ЛяМанш на гостру частину кадовба затопленого день перед тим нафтоналивного корабля „Тексако Карібієн" і миттю набрав стільки води, що затонув впродовж кількох хвилин. З-посеред 28-ох членів залоги і чотирьох пасажирів — 21 загинули і тільки сім врятувались. Катастрофа захопила багатьох членів залоги, як вони спали. Оцілілий один старшина залоги заявив, що ніхто взагалі не знав, що сталося, коли раптом почули струс і опинилися у воді. Наспілі на місце катастрофи інші кораблі, що плили недалеко, виловили з води поруч з 7-ма оцілілими тільки сім дальших мертвих уже осіб.

На конференції Британського Коммонвелту стараються знайти компроміс

Сінґапур.— На 9-тиденній конференції Британського Коммонвелту, яка розпочалася в четвер 14 січня ц.р., рішено поставити, як окрему точку денного порядку, найбільш контроверсійну справу — рішення британського уряду продати зброю Південно-африканському Союзові, — між іншим, літаки, гелікоптери та прибережні стежні моторові човни. Однак розглядатимуть ту справу в пізніших днях, щоб уможливити спокійні дебати й вирішення над іншими справами, головно дальшими економічними і культурними зв'язками між метрополією Великою Британією та заморськими членами Коммонвелту. Голова конференції, ,прем'єр Сінґапуру Ле Куан Єв, заторкнув справу продажу зброї Південноафриканському Союзові зараз у своїй вступній промові, заапелювавши до приявного на конференції британського прем'єра Едварда Гіта, щоб британський уряд зревідував свою постанову. Головою опозиції проти того рішення британського уряду є президент Замбії Кеннет Каунда. Також приявний на конференції канадійський прем'єр П'єр Трудо є „проти" продажу зброї. Але всі вони підкреслили, що не прибули на конференцію, щоб з неї виступати, та що в найгіршому випадку треба буде „погодитися на право непогоджування".

М. Ростроповичові заборонили виїхати з СССР на концерт до Фінляндії

Москва. — Одному з кращих віолончелістів світу Мстиславу Ростроповичові совєтські власті заборонили виїхати за кордон, до Фінляндії, де він мав дати кілька концертів. Почалися переслідування не лише цього великого музики, а і його дружини, оперової співачки Ґалини Вишневської, яка мала виступити в головній ролі в опері „Мадам Баттерфляй" в Большому Театрі у Москві й несподівано була замінена іншою співачкою. Утиски збоку режиму розпочались після того, як М. Ростропович написав до чотирьох головних совєтських газет відкритого листа, в якому захищав право письменника Олександра Солженіцина писати правду. В листі ,ніде не опубліковано совєтською пресою, мистець-музика писав: „Невже пережите не навчило нас обережно ставитись до тривог талановитих людей?" У листі автор висловлював припущення ,що відтепер і його почнуть переслідувати, але „я не бачу причин приховувати свого відношення до письменника, коли проти нього розгорнута кампанія". Приблизно два тижні тому, коли М. Ростропович повертався з закордонного концерту на аеродромі в Москві всі його речі були особливо старанно перещукані, чого ніколи не робиться в СССР з відомими людьми. Є відомості, що Міністерство культури СССР, очолене недавно нагородженою ще одним орденом Є. Фурцевою, виступило проти, того, щоб дозволити мистцеві виїхати для концертів у Фінляндії. До Гельсінкі прийшло офіційне повідомлення, що віолончеліст М. Ростропович не приїде у зв'язку „із зміною плянів".

В Австралії відбулася інавґурація року Лесі Українки

Кенбера (ОУПС).—В приявності членів місцевої Української Громади, представників НТШ й УВАН і запрошених гостей відбулася в неділю 10-го січня святкова інавґурація року Лесі Українки в Австралії з нагоди сторіччя народин поетки 1871 - 1971. Зібрання відкрив вступним словом голова Культ.-Освітнього Відділу Громади інж. Ст. Мисько. Від НТШ в Австралії склав привіт проф. М. Ляхович із Мельбурну. Поему „Давня казка" відчитала п. Г. Мисько. Інавґураційну доповідь про становище Лесі Українки в українській і світовій літературі виголосив проф. Яр. Рудницький, віце-президент УВАН у Канаді, що в той час перебував у Кенбері. Заключне слово й подяку учасникам склав інж. В. Кавуненко, голова Української Громади в столиці Австралії.

Чикаґо відзначує роковини державности

Чикаґо (В. Н.) — На будівлі управи цього міста маятиме в дні 22 січня вперше український національний прапор. Роковини проголошення Державности України відзначить чикаґівська громада теж в неділю 24 січня окремим святом - академією в авдиторії школи Шопена, влаштованою спільним комітетом комбатантських організацій м. Чикаґо та Відділу УККА при ЛАУП. З цієї нагоди посадник м. Чикаґо Ричард Дейлі проголосить проклямацію - заклик для відзначення дня 22-го січня в Чикаґо цієї річниці мешканцями міста і передасть окремій делеґації Комітету Свята Рівночасно повіватиме з будинку управи міста (Ситі Голлу) український національний прапор уперше з цієї нагоди. Всі українські організації повинні здержатися в цей день від улаштовування своїх імпрез.

Появилося нове число „Шашкевичіяни"

Вінніпеґ — найновіше число „Шашкевичіяни", збірника Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу, ч. 13 - 14, видане в листопаді 1970 року, присвячене культові Маркіяна Шашкевича на Буковині. Про це пишуть два автори, Михайло Григор та Павло Кучерявий у статтях „Степан Смаль-Стоцький — відродитель Буковини" та „Буковина шанувала Великого Маркіяна". В статті „Призабутий попередник Шашкевича" о. Ір. Назарко обговорює постать о. Юліяна Добриловського ЧСВВ, відомого із своєї поетичної спадщини в народній мові вже перед історичним виступом о. Маркіяна. Д-р М. Марунчак, редактор „Шашкевичіяни", в довшій статті п.н. „Данило Танєчкевич та ідея патріярхату в добі національного відродження" зображує постать ідеолога студентських громад 70-их років минулого сторіччя, який у своєму мисленні далеко переріс свою добу, а якого можна назвати українцем - державником нашої доби. В числі є теж передрук цінної статті д-ра В. Щурата з 1911 року п. н. „Два перші публічні виступи Маркіяна Шашкевича". Число починається віршем Василя Симоненка „Український Лев".

„Шашкевичіяна" появляється двічі в рік як періодичний збірник Інституту — Заповідника Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В тенетах протиріч

Національна проблема в Совєтському Союзі, про яку майже не згадується в англомовній пресі, знов повернулась із свого ненавмисного чи навмисного „забуття", у зв'язку з жидівським питанням. Тут і там в статтях почали згадувати, що СССР — це поліційного типу країна, що СССР складається з багатьох народів. Московська „Правда", орган ЦК КПСС, поспішила виступити з довгою статтею під наг. „Совєтський соціялістичний патріотизм", в числі з 8 січня 1971 р. За твердженням „Правди", жиди в СССР „мають тут всі права", а жидів, які хотіли втекти від тих „прав" літаком, „Правда" називає „антипатріотами, відщепенцями, ворожими елементами".

За характеристикою „Правди", в СССР відбувається „процес зближення соціялістичних націй". І генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв у промові „Діло Леніна живе й перемагає" твердив, що „будівництво комунізму в нашій багатонаціональній країні йде послідовним шляхом всестороннього зближення націй". Іншими словами: 110 націй і народностей в СССР „зближаються" до власної національної могили. Волею-неволею, гробокопателем тієї багатонаціональної могили є Росія. „Правда" в згаданій статті стверджує великодержавницьку, шовіністичну суть так зв. комунізму російського зразка, пишучи: „Мовою міжнаціонального спілкування в Совєтському Союзі стала російська мова". І чому, мовляв, „закордонна буржуазна пропаганда" вбачає в цьому лихо для не російських народів? „Правда" твердить, що „в СССР кожний має повну свободу виховувати, вчити і говорити з дітьми на рідній мові', але одночасно визнає, що „відбувається історичний процес зближення націй" та що російська мова стала загальноімперською, державною мовою. Стаючи в позу шовіністичного ханжі, „Правда" висловлює здивування, мовляв, як же можна інакше в багатонаціональній „єдиній державі"?

Поминаємо те, що Українська ССР і Білоруська ССР є формально окремими державами. Головним є щось інше: СССР — це імперія і диктатура, збудована з допомогою багнетів, а кожна імперія-диктатура — це вузол протиріч, що його можна лише розрубати знутра і ззовні.

Загроза на Близькому Сході

Річ іде про Близький Схід. Після 5-денної війни з початком червня 1967 року, в якій Ізраїль розгромив Єгипет, Йорданію і Сирію, існує на Близькому Сході стан ні війни, ні миру. До літа цього року Ізраїль мав все ще ту мілітарну перевагу над арабськими сусідами, що панував у повітрі. З перебранням Совєтами летунської оборони Єгипту — ситуація змінилася в некористь Ізраїлю. Водночас — загострилась міжнародна ситуація, і американські керівні кола — твердить преса — признали вже правду Ізраїлеві, що СССР використовує конфлікт на Близькому Сході для своїх ґльобальних імперіялістичних цілей. Ключ до війни-миру на Близькому Сході знаходиться в руках Москви. Вона, мабуть, не хоче ще ризикувати війною проти Америки і тому, всадовившись над Нілом, водночас наказала Єгиптові погодитись на мирові переговори.

Ці суворо засекречені переговори ведуться тепер у Ню Йорку за посередництвом шведського дипломата Гуннара Яррінґа, десиґнованого до цієї місії Об'єднаними Націями ще восени 1967 року. За базу переговорів є резолюція Ради Безпеки ОН з 22 листопада 1967 р., але дуже різна її інтерпретація Ізраїлем та арабами робить далі ту базу нетривкою. З другого боку — максималістичні претенсії, зголошувані обидвома сторонами, не були ніколи реальними: їх проголошувано для внутрішнього вжитку і для того, щоб було за що торгуватися і чим поступатися. Було наперед ясно, що Ізраїль не зможе диктувати арабам умов миру й побільшити свою територію не тільки йорданською частиною Єрусалиму, але й єгипетським обширом Ґази, сирійським узгір'ям Ґолана та єгипетськими горбами над протокою Акаби. Так само було відомо, що Єгипет не зможе надалі боронити Ізраїлеві права користуватися Суезьким каналом, ані теж не можна буде дістати згоду Ізраїлю, щоб він впустив у свої кордони півтора мільйона палестинських утікачів і — нині вже дорослих — їхніх дітей, щоб вони розвалили ізраїльську державу.

Коли обидві сторони будуть керуватися реалізмом і коли Москва так само конструктивно впливатиме на арабів, як ЗСА на Ізраїль, то — можливо — дійде до замирення. В противному випадку погрожує нова війна з можливо катастрофічними наслідками не тільки для жидів та арабів, але й цілого світу.

І. Вовчук

ПОТРІСКУЮТЬ КОЛОНІЯЛЬНІ ЛАНЦЮГИ

(Розважання над подіями в Польщі)

(1)

Преса СССР всіма мовами поневолених націй надто уважна до подій в світі вільної економіки. Найдрібніша соціяльна напруга в ЗСА роздмухується в урядовій пресі імперії до фантастичних розмірів. Вправні, підковані московською діялектикою імперського соціялізму, журналісти і кореспонденти урядових органів з окремих епізодів у „капіталістичному світі" витворюють закономірний ланцюг протиріч, щоб за догмами ленінізму робити висновок про „загнивання" і „загибель" капіталізму. А про події в імперії, які що далі, то дужче тиснуть на колоніяльні обручі московського царства, преса СССР мовчить, а коли й згадує, то дуже скупо, в репортерських вістках.

Про передріздвяні криваві події в Польщі в органі КПСС „Правда" передруковано два короткі уривки з польської урядової преси, так що читач не второпає суті тих подій. Подано повідомлення про Пленум ЦК ПОРП, який, „задовольнивши прохання хворого Ґомулки", увільнив його на лікування і обрав нового першого секретаря ЦК Е. Ґерека. Така там „гласність" преси, як і інших способів інформації. Можна собі уявити, які чутки і міти витворюються серед населення про криваві заворушення в „братерській", Польщі. Чутки підхоплюють вуха сторожових псів імперії, і з них робляться висновки про посилення боротьби з ворожими впливами. Про них пишуть, ними лякають, закликаючи боротися з ворогами.

У догматичні абстракції щодо ворогів соціялізму в московському царстві давно ніхто не вірить. В Польщі, якою дбайливо опікується Москва, робітництво в передріздвяних заворушеннях виявило своє ставлення до будови соціялізму за догмами московського великодержавства. На третій чи на четвертий день заворушень, 17 грудня, голова польського уряду Циранкевич, видавши наказ ужити зброю проти „заколотників" — повсталих робітників, заявив населенню, що „ворожі сили намагаються створити стан анархії в країні". На вулицях міст заскреготіли танки, „Заколотників" обливано водою, з гелікоптерів скидали бомби з слізними газами. Розстрілювано не „анархістів" і не „хуліганів", а робітників — „головну силу в будові комунізму", як величає робітництво комуністична преса.

Новий московський намісник для Польщі, перший секретар ЦК ПОРП Е. Ґерек, обраний замість Ґомулки, в своєму зверненні до народу, щоб заспокоїти „робітників, які піддалися емоціям і припинили роботу", заявив: „Хоч ми й розуміємо, що в більшості ті дії були продиктовані чесними мотивами,... але це було використане ворогами соціялізму, антисуспільними, злочинними елементами. („Правда" з 12.22. 1970).

А щоб оправдати жорстоку розправу над робітництвом Е. Ґерек пояснив, що „не протести робітників, а дії отих елементів одержали рішучу відсіч тих сил, що стоять на сторожі порядку — міліції і Війська Польського, які виконали свою повинність". Дуже плутана діялектика нового першого секретаря комуністичної партії! Розправляючись з „ворожими силами", міліція і військо стріляли на „робітників, які піддалися емоціям",—наводили порядок у Польщі, скріплюючи „співдружбу з СССР. „Польща, — твердить „Правда" з 24 грудня, — була і буде важливою ланкою соціялістичної співдружби, піде далі однією дорогою разом з нашим перевіреним і надійним другом і, союзником — Радянським Союзом і іншими соціялістичними країнами".

Немає сумніву, що Польща є „важливою ланкою" в колоніяльному ланцюзі імперського комплексу СССР. Але в битвах з охоронцями колоніяльного укладу, в яких за неповними даними забито коло 300 робітників і сотні поранено, робітництво, палячи будинки партії, уряду і совєтського представництва, заявило: „Так не може бути!" На якийсь час, на кілька днів ланку з колоніяльного ланцюга вирвано.

Заколоти почалися в Гданську, перекинулись до Гдині, Щеціна, Ельбльонґа і Катовіц, а відлуння їх вичувалось і в Варшаві. Безпосередньою причиною заворушень була нова економічна реформа, проголошена урядом, а приводом стало урядове розпорядження про підвищення цін на харчі, паливо і одяг, видане за 10 днів перед Різдвом. Невдоволені з нових вимог про посилення дисципліни і збільшення продуктивности праці, обурені з посилення визиску, робітники кораблебудівельних заводів зажадали від своїх керівників поліпшення умов праці, передбачених реформою. А замість того довідались з преси про підвищення цін. Простіше кажучи, уряд відповів робітникам: „побільше і продуктивніше працюйте, а їжте поменше". І це стало приводом до заворушень.

Понад 6 000 робітників заводу ім. Леніна зібрались біля заводських будівель. Після короткого мітинґу „головна сила в будові комунізму" посунула до центру міста, де продемонструвала своє ставлення до партії з її інтеґрацією польської економіки. Будинок партії спалили, залізничний двірець і кілька урядових будинків зруйнували. І зажадали звільнення заарештованих.

(Продовження буде)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „ЗБОРИ ДЛЯ ЗБОРІВ"

Під цим заголовком появилася стаття у „Свободі" з 18-го грудня м. р. на тему загальних зборів у громадських організаціях. Автор статті слушно стверджує, що загальні збори це „похвальна й невідхильна частина кожної установи й організації", але рівночасно сам заперечує цю „невідхильність" заявою, що „збори скликається тільки задля букви закону без особливої слушної причини", і що „багато таких зборів є цілком зайві". На підсилення свого неґативного становища до загальних зборів автор наводить ряд арґументів, як „нецікаві звідомлення", „балакунство звітодавців та дискутантів", „нехтування часу, нервів і здоров'я учасників" і т. д. Такі арґументи не мають принципового значення і не переконують. Це — недоліки, які можна усунути доброю підготовою зборів управою (вибір відповідних звітодавців) та енерґією голови зборів, який повинен дбати про діловий рівень дискусії й не допускати до непотрібного пустомельства.

Проблему загальних зборів належить розглядати під двома аспектами: правного й громадської моралі. З правного боку, а навіть з погляду громадської моралі це проблема правопорядку, який є найбільш „особливою, слушною причиною" до скликування загальних зборів у слушному часі. Загальні збори — найвище законодатне і контрольне тіло організації. Вони схвалюють статут, який є наріжним каменем організації й який визначає її о р г а н ізаційну структуру. Обов'язок кожного члена виконувати постанови статуту.

В статуті виразно подано реченець, в якому мають відбуватися загальні збори. Така постанова є законом, який в науці права називається по-латинськи „юс коґенс" (по-англійськи „облігейторі), себто мусить бути виконана, і, за виїмком загальних зборів, ніхто не має права її змінювати в протиставленні до інших постанов, як, наприклад, справа кооптації членів до управи чи внесення на уділення почесного членства, які управа може, але не мусить виконати.

Стояти на сторожі правопорядку в організації й виконування „букви статуту" (про яку легковажно висловлюється автор статті) зобов'язаний в першу чергу г о л о в а організації, і він не п о в и н е н допускати навіть до дискусії над зміною реченця загальних зборів, а коли управа таку зміну вирішить, то це буде не тільки порушенням закону, але й узурпацією прерогативи загальних зборів, самовільним і беззаконним продовження своєї каденції, надужиттям свого уряду і потоптанням громадської моралі. Це буде впровадженням в організацію хаосу й анархії, що в кінцевій стадії може довести до розвалу організації. І так, така

(Закінчення на стор. 4-ій)

„ЧИКАҐІВЦЯМ НА 1971-ИЙ Р."

У числі з 31-го грудня м. р. в „Свободі" вміщено було статтю п. н. „Чикаґівцям на 1971 р.", автор якої д-р Степан М. Горак доволі драматично висловив свої думки і погляди про українську громаду в Чикаґо, світла і тіні її національно-культурного життя, а зокрема з великою дозою патосу, жалю і гіркоти виявив не тільки національне, але й моральне падіння нашої високошкільної молоді, велика частина якої, на думку автора, сходить на манівці.

Приводом до написання цієї статті відомого українського історика - професора Істерн Іллинойс університету була не зовсім вдала конференція з українськими студентами в Чикаґо в половині грудня м. р. у справі введення українських студій на чикаґському кемпусі Іллинойського університету, бо взяла в ній участь лише невелика горстка молоді.

Про скликання цієї конференції, її ціль і ідейно - національне підложжя всієї акції, заініційованої саме д-ром Ст. Гораком у різних стейтах, де живуть компактно українці і де є українські студенти, я інформував на сторінках „Свободи" ще 18 листопада у статті „Продовжується акція введення українських предметів у стейтових університетах", і всіх зацікавлених подробицями справи відсилаю до тієї статті. А тепер, після появи статті д-ра Ст. Горака хочу внести до цієї справи деякі пояснення і уточнення. І так:

1. На загальне число 200 запрошених до участи в конференції студентів прибуло всього 25, а з цього 14 із Іллинойського університету (Чикаґо - кемпус), що саме є прицілом акції Комітету. Загальне число українських студентів на цьому кемпусі доходить до 100.

Із запрошених 20 представників українських організацій і старшого громадянства ніхто не з'явився на залі, за вийнятком 3-4 приватних громадян, які попали туди, мабуть, випадково.

3. Після двох коротких інформаційних доповідей про потребу - ціль і значення акції введення українських предметів в місцевому університеті і після дискусії, студентам роздано анкети з трьома питаннями: а) чи вони підтримують акцію Комітету; б) чи вони готові були б включити українські предмети у свою програму, незалежно від своїх індивідуальних студій; в) чи вони є за заснування окремого товариства для плекання українознавчих студій у стейтових школах - коледжах і університетах. Одержано 23 позитивні відповіді (на всі 25 присутніх).

4. Не зважаючи на початкову невдачу зацікавити так наших студентів, як і відповідальні кола громадян такою важливою справою, як введення українських студій до стейтового університету, акція за цю преважливу справу буде продовжуватись. Ми переконані, що це тільки справа часу, коли українська мова - література - історія - культура таки будуть уведені до курикулюм стейтового університету, а перспективно й до інших середніх та високих шкіл. І ми певні, що таки знайдуться ідейні студенти, які активно візьмуться за здійснення цієї престижевої для нас справи, а компетентні кола старшого громадянства теж включать себе в цю акцію.

Мирослав Семчишин

Голова Орг. Комітету Товариства Плекання Українських студій в ст. Іллиной

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ

У „Свободі" з 11. 25. 70 була надрукована стаття п. Л. Полтави про український „менор джуніор коледж" біля Філядельфії. В статті говориться, що в тій школі майже нема українських дітей. Була подана фотографія з гарним, великим будинком тієї школи.

В Дітройті є школа (гайскул), яку ведуть оо. Василіяни. Виклади йдуть на високому рівні. На великий жаль, дітей в тій школі, порівнюючи з кількістю української колонії в місті Дітройті — дуже мало.

В Дітройті „старі еміґранти" з великими зусиллями збудували церкву. З часом вони повимирали, а їхні діти поженилися з чужинцями, а то й просто так відійшли від української громади. Дільницю зайняли мурини. Церкву також.

В Арґентині „старі еміґранти" побудували на провінціях 20-30 церков, як православних, так і католицьких. Всі ці церкви стоять закриті. Нема священиків і нема з кого висвятити.

Не раз і не два писали в нашій пресі, що наші професори як в Америці, так і в Канаді, з великими труднощами вводили курси українознавства в університетах, але, на жаль, вони ледве животіють. Вимагається мінімум 5-10 студентів. Часом, щоб зібрати цей мінімум, добирається чужинців, бо свої не записуються.

У часописі „Українське Життя" з 11 травня м. р. була надрукована стаття „Чи загрожена наша молодь?" Це 86-ий Відділ СУА влаштовував панель, на якому говорилось, що відсоток студентів, зареєстрованих в українських студентських організаціях, жахливо малий. Подано цифри: з 10.000 — 500, і з тих 500 лише третина працює в громадському житті.

Ми люди жертвенні. Жертвуємо на різні цілі, тільки не на дитячу книжку, не на дитячий журнал „Веселку". Дуже мало хто той журнал передплачує для своїх дітей.

Сумні думки насуваються. Пристосовуємось до тактики струся: ховаємо голову в пісок, щоб не бачити дійсности. Ми не хочемо розуміти того, що, не виховавши в українському дусі дітей змалку, не давши їм в руки української книжки, журналу — всі наші церкви, установи, товариства будуть світити пусткою.

Т. Цимбал

З НАШИХ БУДНІВ

ПОЧАЛИ 1971-ИЙ...

Приємно і симпатично, як казали колись у Львові, започаткував Український хор „Думка" в Ню Йорку цей ювілейний, 1971-ий рік (а котрий рік у нас не ювілейний? — прим. складача). Я маю на увазі традиційну новорічну зустріч „Думки", що відбулася 9-го січня в Коммодор готелі при співучасті балетного ансамблю Роми Прийми-Богачевської. Виходить, прошу вас, дуже файна комбінація, коли об'єднати співаків із танцюристками: є кого послухати, є на чому спинити око.

Цьогорічний запусний сезон взагалі, як бачимо, стоїть під знаком об'єднання, кооперації. Ось читаємо в „Свободі", що після кількарічного роз'єднання наші, нюйоркські лікарі та інженери роблять цього разу у фешенебельному П'єр готелі спільний Баль, сполучений з презентацією дебютанток. Славно! Хай живе відновлена докторсько-інженерська дружба!.. А може так, за добрим прикладом професіоналістів, підуть і наші політичні групи та й зачнуть потроху консолідуватись, взоруючись на товариському секторі?.. Власне, з балів, вечерниць та презентацій дебютанток найлегше було б почати таку об'єднуючу акцію. Уявляю собі, наприклад, спільний Баль Організацій Визвольного Франту з так званими „двійкарями"! Або — вишивані вечерниці УККА з Асоціяцією Українців Америки... Гей-гей! Куди на буйному коні фантазії летиш, малий фейлетоністе!

Правда, якби навіть сталося таке чудо і дійшло до зговорення на українському бальово-політичному фронті, то звідки ж тоді набрати стільки дебютанток, щоб заспокоїти потреби всіх наших партій! Ви ж подивіться, як їх, цих дебютанток, розхапують Відділи СУМА, Пласту, Пластприяту, Союзу Українок, студентів, ветеранів... Вже доходить до того, що одні організації позичають собі дівчат у других, наприклад, Пассейк в Ірвінґтоні, а Ню Гевен у Гартфорді, і навиворіт. Роблять такий, сказати б, дівчатообмін. Відома річ — дебютанток з рукава не натрясеш.

Саме тому я не дивуюся, що, готуючись посилено до першого в цій вільній країні Балю Української Преси, редакції наших газет мають проблему з кралями.. Просто — немає звідки їх взяти чи випозичити, бо всі красуні вже зайняті іншими бальовими комітетами. Я думаю, що наша „Свобода" знаходиться в тому щасливому положенні, що вона могла вирентувати собі в пана Кваса на 30-те січня одну із найкращих працівниць Союзівки, панну Галю Козак. Маючи таку репрезентантку, можна не тільки завоювати й покорити Філядельфію, але й ставати до контесту Міс Америки! А вже інші редакції хай дають собі раду, як можуть...

І к е р

Богдан Цимбалістий

ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТИ

(2)

Устійнювання своєї ідентичности — це багатовимірний процес. Він має різні стадії і форми: свідомі, несвідомі, внутрішні чи зовнішні. Зацікавлений читач може знайти глибшу психологічну аналізу цього процесу в студіях Еріка Еріксона, Гелен Меріл Линд, А. Вілеса та інших. Ми висловимо тут наші міркування лише про деякі виміри цього процесу, які, на нашу думку, наблизять нас до зрозуміння питань, перед якими стоїть наше молоде покоління. Коли ми зрозуміємо шукання ідентичности як визначування свого „я" у відношенні до зовнішнього світу, тоді ідентичність мусить мати різні аспекти, бо дійсність є многогранна. Іншими словами, крім психологічної ідентичности — на яку вказує Е. Еріксон, є релігійна, світоглядова, національна, расова, професійна та інші.

Почнемо від прикладу. Молодий студент вибирає медицину як свій фах студій. Його вибір може бути зумовлений різними мотивами: спеціяльним зацікавленням та здібностями, порадою батьків, прикладом товаришів, бажанням допомагати іншим чи надією заробляти більше грошей. Проте, рішення студіювати цей фах, щоб опісля працювати в ньому, є актом визначення своєї ролі в житті, свого відношення до інших, усього способу життя. Так, коли хтось вибирає медицину як студії, то він починає ідентифікуватися з лікарською професією. Отож, вибір студій, а опісля праці є частиною визначення своєї ідентичности, в цьому випадку професійної.

Молода людина звичайно шукає відповіді на релігійні та філософічні питання. Вона хоче визначити своє відношення до релігійних та світоглядових питань. Відома річ, чимало студентів тратять традиційну віру на постійно або тимчасово, інші стають критичні або постійно сумніваються, дехто байдужніє і вкінці чимало приходять до особистої, зобов'язуючої і автентичної віри.

Період студій — це час релігійних сумнівів і шукань, і якщо хто виходить з того періоду з вірою, його рішення матиме особисто зобов'язуючу силу. Це буде віра не звичайна, задержана згідно з законом інерції, але віра автентична, особисто передумана, одним словом — зріла. В такий спосіб молода людина переходить через друге, духове охрищення.

На думку французьких моралістів та виховників, кожна людина властиво повинна перейти таке духове охрищення в дозрілому віці, тобто рішитися особисто „за" вірою чи „проти" неї, бо факт, що людину охрищено тоді, коли вона була немовлям, тобто без її згоди та відома, не має тієї зобов'язуючої сили, що мало б охрищення за власним вибором. В таких духових шуканнях і муках народжується релігійна ідентичність людини, яка тепер може себе визначити як „віруючий християнин" чи „атеїст", „агностик" і ін.

Кожна одиниця є членом якоїсь суспільности. У неї є вроджена потреба бути з іншими людьми, належати до якоїсь групи і грати в ній певну ролю. „Є очевидним, — пише Гелен Мерил Линд, — що для одиниці є майже неможливим розвинути в собі сенс свого я, якщо вона не знайде певних аспектів свого суспільного становища, з яким може ясно себе ідентифікувати. Для деяких осіб ідентифікації з родиною, сусідами, найближчою громадою ніби вистачає. Для інших ідентифікація з ширшою громадою, як націю, є істотною"*) (стор. 215).

* *

Наведені вище міркування приводять нас до центрального питання, на яке наше молоде покоління хоче знайти відповідь, а саме — питання його національної ідентичности. В шуканнях відповіді на це питання українська молода людина, народжена в Америці, повинна б, на нашу думку, виходити від трьох фактів. Перше — від факту свого походження. Далі — від факту існування в цій країні сотень тисяч людей однорідного походження, тобто існування української етнічної групи на північноамериканському континенті. Третім фактом є те, що Америка — країна їх народження, отож їх фізична батьківщина: вони тут житимуть, розвиватимуться особисто та професійно, здобуватимуть відповідні становища та впливи і шукатимуть свого особистого самоздійснення. Тим самим вони є частиною американської суспільности*).

Щоб відповісти на питання „хто я" і „куди належу", треба усвідомити, „звідки я прийшов і походжу". Для молодої української людини в Америці відповідь є очевидна: вона походить від українських батьків, тобто походить з українського народу. Її українське походження є фактом, якого не можна усунути чи заперечити. Він є частиною „долі" людини. Проте, можна до цього факту ставитися по-різному. На нашу думку, можна устійнити три можливі постави до свого українського (чи будь-якого іншого) походження:

1) Постава невротична, яка полягає в тому, що людина соромиться свого походження, вважаючи його чимсь принижуючим її вартість як людини. Тоді вона старається приховати своє походження від інших, а тому, що від себе його не сховає, починає ненавидіти себе саму.

*) HELEN MERRELL LYND: On Shame and Search for Identity, Science Edition, New York, 1961.

*) В цій статті автор висловлює свої міркування тільки до першого та другого факту. Його погляди про відношення нашої молоді до американської суспільности висловлені в інших частинах есею.

(Далі буде).

Мужність і ніжність — поезія Оксани Лятуринської

Вже минає пів року від смерти Оксани Лятуринської, яка відійшла від нас 12-го червня 1970 р. в Міннеаполісі. Тому в більших скупченнях українців Канади і ЗСА вшановують її пам'ять окремими вечорами з доповідями про її поетичну і мистецьку творчість, рецитаціями її поезій, тощо. Такий вечір у пошану поетки й мисткині Оксани Лятуринської відбувся у суботу 5-го грудня 1970 року в Едмонтоні, заходом управи Осередку НТШ на Західню Канаду з доповіддю проф. д-ра Яр Славутича. Вечір відкрив і закінчив сердечною подякою доповідачеві, голова інж. В. Кунфа. Побажано було, щоб появилась вона якнайшвидше друком, бо дає не тільки аналізу поетичної творчости О. Лятуринської, але й синтезу та визначає її „виразне й почесне" місце серед поетів т. зв. „вісниківців", чи пак „празької групи". Почала писати О. Лятуринська ще студенткою, хоч перша збірка її поезій „Гусла" вийшла в Празі, де вона проживала від 1920-их років аж до кінця II-гої світової війни, щойно в 1938-му р. Друга збірка „Княжа емаль" появилась теж у Празі в 1941-го р. накладом в-ва Ю. Тищенка, а третя та остання, під цією ж назвою, в 1955-ому р. у Торонті з тим, що включала, крім двох попередніх збірок, також і третю збірку „Веселку". Мужність і ніжність - оці два слова найкраще характеризують поезію Оксани Лятуринської. Її мужність і ніжність - це двосічний меч, дволеза зброя, що на своєму шляху завжди перемагає. Крім доповідача з рецитаціями поодиноких поезій виступили: Марія Дитиняк, та дві студентки: Віра Гуглевич і Леона Фарина. Жаль тільки, що через снігові завії тієї дійсно добре опрацьованої доповіді, мала нагоду вислухати невелика кількість слухачів, між якими були: прот. Керницький з дружиною, оо. Методій Ничка та Р. Кравець - ЧСВВ, в авдиторії св. Івана.

М. Хом'як

У МУЗЕЇ М. ЛИСЕНКА „РОБИТЬСЯ ЩОСЬ НЕЗРОЗУМІЛЕ".

Київ. — На Будинку Культури, в якому приміщено Музей великого композитора Миколи Лисенка, в його родинному селі Гриньках, Глобинського району на Полтавщині, причеплена біля входових дверей дошка з написом: „У цьому селі 22 березня 1842 року народився і провів свої дитячі роки класик української музики Микола Лисенко". Дім родини композитора не зберігся, музей, як і меморіяльну дошку, спорудили селяни. Але газета „Культура і Життя" з 8-го грудня м. р. сповіщала, що в тім Музеї „робиться щось незрозуміле: експонати лежать купами, бо їх нікому розібрати і, до речі, ніде й виставити, нікому відповідати на листи, що надходять з усіх кінців СССР", „немає в Музеї ні книжечки-путівника, ні пам'ятних листівок".

ЛЕВИЦЬКА

МЕДЕЯ

Ню Йорк, 13-го лютого 1971 року

ПОВІТОВИЙ СУД В САНТА КЛАРА, у Каліфорнії, ствердив, що в жовтні минулого року під час візити президента Ніксона хтось кинув камінь на президентську моторкаду, але на цьому ствердженні все й закінчилось — нікого не поставлено під суд.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

ЗА ЗАКОНОМ НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ, порушник прилюдного спокою може бути покараний засудом до 15 днів в'язниці, або засудом на 250 долярів штрафу, чи відразу ж обома карами за такі провини: напастування когось, штовхання його, вживання непристойних слів проти іншої особи в прилюдному місці та взагалі таку поведінку проти іншої особи, яка викликає обурення серед інших людей.

ПОЛК. ЕЛВІН ОЛДРІН ПОВЕРНЕТЬСЯ до служби у військовій фльоті ЗСА. Він був другим американським астронавтом, чия нога ступила на Місяць. Полковник Е. Олдрін керуватиме військовою дослідною школою летунства на базі в Каліфорнії.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 13-го січня 1971 р. несподівано відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п. ОЛЕНА МОРАВСЬКА з дому ЧОПЕЙ

нар. 1901 р. в селі Носові, Підгаєцького повіту.

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю, 15-го січня 1971 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Річарда Бурнадза в Кліфтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 16-го січня 1971 р. о год. 9-ій рано з Української Католицької Церкви св. о. Миколая в Пассейку на цвинтар Кальварія в Кліфтоні, Н. Дж.

Горем прибиті:

муж — МИКОЛА
донька — МАРІЯ з мужем
донька — СТЕФАНІЯ з мужем
сни — ТЕОФІЛЬ з дружиною
внуки: БОГДАН, ОЛЕСЬ, РОМЧИК, СОНЯ, НАТАЛКА, ЛЕСЯ, МИРОН, ЮРКО, АННА і МИХАСЬ

З найбільшим сумом ділимося з нашим Членством і Громадянством вісткою, що дня 16-го грудня 1970 р. відійшов від нас ненадійно на 49-му році життя

сл. п. БОРИС МАКАРЕНКО

провідний член „Зарева", кол. визначний студентський діяч, довголітній член управи і голова Української Громади в Празі, діяч НОУС-а, заступник президента ЦЕСУС-а, учасник численних міжнародних студентських конгресів, речник „Зарева" на студентських з'їздах на початку 1950-их років, один з найвизначніших представників українського студенства на міжнародному форумі.

•

Ближчій і дальшій Родині висловлюємо наше найглибше співчуття.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД ОУАСТ „ЗАРЕВО"

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ в АМЕРИЦІ повідомляє, що з приводу 17-их роковин смерти кол. Президента Української Народної Республіки в екзилі

сл. п. АНДРІЯ ЛІВИЦЬКОГО

відбудеться

в неділю, 17-го січня 1971 р.

ПАНАХИДА

після св. Літургії в Катедрі СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ при 82 вул. Вест на яку запрошуємо все Українське Громадянство.

ГОЛОВНА УПРАВА

Подяка

УПРАВА Т-ВА „РІДНА ШКОЛА" в Джерзі Сіті, Н. Дж. висловлює найщирішу подяку КРЕДИТІВЦІ „САМОПОМІЧ" в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. за пожертву 200.00 дол. на потреби Школи Українознавства.

Управа Т-ва „Рідна Школа"

Різдвяні Свята у Сан Дієго, Каліфорнія в 1970 році

Парафія Матері Божої Неустаючої Помочі відсвяткувала урочисто Різдво Христове по новому стилю в такому порядку: На самий Святий Вечір, 24 грудня отець парох відправив Різдвяну Утреню і Всеночне, а о годині дванадцятій ночі була співана Служба Божа — співав церковний хор під керівництвом пана Климковича і пана Мутрука при заповненій церковці. Треба зазначити, що та парафія хоч і невеличка, але активна. Я, як нова парафіянка дякую Всевишньому, що я тут маю правдиве то, що я собі бажала. — Слава Во Вишних Богу, а на землі мир людям доброї волі.

Подала нова парафіянка —

АННА ПАСІЧНА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. о. МИКОЛИ ДЕРЕША

будуть відправлені слідуючі

Заупокійні Служби Божі:

в СУБОТУ, 23-го СІЧНЯ 1971 р.:
в церкві свв. ПЕТРА й ПАВЛА в ЛУДЛОВ, Масс., о год. 9:30 рано;
в церкві св. СОФІЇ в РИМІ;
в церкві св. ВОЛОДИМИРА й ОЛЬГИ в ЧИКАГО, Ілл.;
в церкві св. МИХАЇЛА в ВЕЛЛАНД, Онт., Канада;
21-го СІЧНЯ 1971 р. —
в церкві св. МИКОЛАЯ в АМСТЕРДАМ, Ню Йорк.

Парафіян, Приятелів, Знайомих та Людей Доброї Волі, просимо про молитви за Душу Покійного.

ЯРОСЛАВА — дружина з дітьми та родиною

Замість квітів на могилу св. п. о. МИКОЛИ ДЕРЕША пароха Лудлов, Масс. на Патріярхальний Фонд зложили суму $750.00 (сім сот п'ятдесят дол.)

МИРЯНИ та РОДИНА

Під час Балю Української Преси — вручення грамот переможцям журналістичного конкурсу

(сс) — Журі Журналістичного Конкурсу, з членами: ред. Михайло Островерха (голова), д-р Ярослав Шав'як (секретар), ред. Вячеслав Давиденко, мгр Ірина Пеленська-Пасіка і ред Василь Верган — закінчило свою працю, перебороваши чимало труднощів.

Цей перший Конкурс, на найкращі статті й репортажі в українській пресі З'єдинених Стейтів Америки, проголосила Спілка Українських Журналістів Амер. пробуючи встановити традицію нагороджування авторів найкращих писань — журналістичного типу. У зв'язку з Журналістичним Конкурсом та метою зібрати гроші на Фонд Українського Журналіста, до скарбника СУЖА наспіли пожертви від наших громадян, які зокрема високо оцінюють працю українських журналістів. Цей Фонд все ще невеликий і від його величини — залежатиме висота грошевих нагород відзначеним на Журналістичному Конкурсі.

Грамоти й грошеві нагороди — відзначеним, будуть вручені на першому в ЗСА Балю Української Преси, який відбудеться у Филядельфії в суботу, 30-го січня 1971-го року, заходами Фінансової Комісії СФУЖО і СУЖА.

Громадяни, читачі української преси, які бажають доповнити Фонд Українського Журналіста своїми пожертвами, можуть це зробити висилаючи ці датки на адресу: Dr. R. Holiat, 5604 Fieldston Road, Riverdale, N.Y. 10471.

Прохання до гостей Балю Української Преси

Діловий Комітет просить просить кандидаток на кралю української преси при вступі на залю в авдиторії школи св. Йосафата на Френкфорді зголошуватися у пані Христі Кульчицької і Квітки Семанишин.

Всіх гостей просять звертатися до пань Наталії Андрусів, Стефи Бернадин і Зої Ґраур-Корсунь, які будуть приймати гостей і відпроваджувати на місця.

Вступ на Баль тільки за запрошенням.

Пожертви на Фонд Українського Журналіста

Заклик Управи СУЖА до Українського Громадянства а головно до тих, які дорожать працею українського журналіста і турбуються долею нашої преси, находить і дальше належний відгомін.

Нижче подаємо другий список осіб, які зложили свої жертви на цей Фонд: Д-р Володимир Гук, Нюарк, — 25.00, д-р Михайло Данилюк Міннеаполіс — 20.00, д-р Михайло Логаза, Сиракюз — 20.00, пані Кедровська, Меточин — 10.00

Управа СУЖА дякує ВП. Жертводавцям та сподіється, що й другі підуть їхніми слідами.

Секретаріят СУЖА

В будинку Лесі Українки далі приміщується школа

Київ. — У м. Новограді-Волинському при вулиці Лібкнехта ч. 5 стоїть старовинний великий будинок, в якому у 1870-х роках жила Леся Українка і вся родина Косачів. „Коростишівські майстри граніту виготовили меморіяльну дошку з барельєфом Лесі Українки. Вона буде встановлена на будинку, де пройшли ранні роки великої поетеси, а тепер міститься середня школа, яка носить її ім'я", сказано в „Молоді України" з 10 січня. Родинного будинку великої поетки не обернено в музей, бо немає де примістити середню школу ч. І. Учні і вчителі школи, щоб вшанувати пам'ять поетки, тепер створили самотужки „Кімнату-музей Л. Українки" в одній із кімнат її дому. В „музеї" виставлені різні видання творів поетки і драматурга, кілька примірників її поезій з дарчими підписами М. Рильського, який приїздив до учнів, та фотознімки з Новограду-Волинського, Колодяжного, Луцьку і кавказького міста Сурамі, де померла поетка. В „Молоді України", у вістці „Вернісажі розповідають", сказано про відкриття „музею" при школі ч. І, але не порушується питання про виселення школи й перетворення того історично-цінного дому в Музей Лесі Українки та збереження його, як історично-важливого об'єкту для української літератури і культури.

ПАЛЕОНТОЛОГІЧНИЙ МУЗЕЙ В ОДЕСІ

Навіть одесити мало знають про підземний Музей палеонтології. Його створив науковець - одесист Тимофій Грицай майже 40 років тому, і тепер він досліджує одеські велетенські підземні печери, клясифікує і вивчає знахідки з дуже давніх часів, знайдені в землі кістки верблюда, тигрів - велетнів, слонів - мастодонтів тощо. Музей міститься на затишній вулиці, в деревяному будинку, але там тільки вхід, бо далі йдуть сходи вниз, де в печерах розташовані тисячі експонатів, найбільше з Причорноморщини, з пліоценової епохи. „Молодь України" з 8-го січня назвала той музей „найбагатшим у світі".

Про „збори для зборів"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

управа разом із головою замість бути оборонцями правопорядку стануть його погребниками. Така управа втратить моральне право домагатися від членів організаційної дисципліни, а члени втратять до такої управи довір'я й пошану.

Я зустрічався, але щойно тут, у ЗСА, із закидом, що я у своїй праці завеликий формаліст і педант. (Добре, що бодай у цих ділянках я „великий"). Але мої критики забувають, що без формалістики і педантерії не може бути порядку. Відсутність цих двох чинників створить тільки балаган. Давніше казали, що найбільше на світі є лікарів. Перед ким ви не жалілися б на якісь фізичні недомагання, кожний давав вам „фахову" пораду. Часи змінилися, і тепер маємо найбільше правників. Люди, що мають таке поняття про право, як я про конструкцію ракет для лету на Місяць (значить, ніяке), вважають себе „спеціялістами" і „авторитетно" інтерпретують закони.

Погоджуюся вповні з тезою, що в кожній справі повинні забирати голос в першу чергу її спеціялісти. Але дозволяю собі порадити, щоб у справах, які заторкують юридичні проблеми, вислухувати в першу чергу погляди фахівців - правників.

Кінчаючи твердажу: загальні збори ніколи не бувають „цілковито зайві", але завжди є конечні. Не „збори для зборів", але загальні збори, в законному реченці, для полагодження широкого вахляра справ, що належать до компетенції зборів, для оборони й збереження правопорядку і громадської моралі.

Володимир Рудницький
Филядельфія

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) — $2.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) — $3.00
1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГОЛОШЕННЯ (виборчі кампанії) — $4.00
ОГОЛОШЕННЯ ЧЕРЕЗ 8 ШПАЛЬТ (ціла сторінка) по — $3.00
за інч за кожного рода оголошення.
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту — $4.75
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти — $6.50

ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.